

УДК 796.011.1

Вацеба О.М., Герцик М.С., Ільків О.С., Керецман Т.М.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У роботі висвітлено особливості використання засобів олімпійської освіти на уроках англійської мови у початковій школі. Було проведено анкетування на базі Перечинської ЗОШ І-ІІІ ступенів Закарпатської області, зокрема серед учнів початкових класів та вчителів загальноосвітньої школи щодо їхньої поінформованості про олімпійську освіту в Україні. На основі цього проаналізовано особливості впровадження елементів олімпійської освіти в систему урочного вивчення англійської мови. Розроблено рекомендації для вчителів англійської мови щодо використання засобів олімпійської освіти на уроках англійської мови у початковій школі.

Ключові слова: олімпійська освіта, англійська мова, міжпредметні зв'язки, молодша школа.

Постановка проблеми. У початковій школі закладаються основи здоров'я і довголіття, формується система рухових умінь і навичок, створюється фундамент для виховання фізичних здібностей, розвиваються морально-вольові якості, інтелектуальні здібності та естетичні ідеали. Тому дуже важливо саме на цьому етапі виховання створити оптимальні умови для успішного формування й розвитку необхідних фізичних якостей дитини.

Навчальні предмети "Англійська мова" та "Фізичне виховання" набувають у сучасному світі все більшого значення для школярів, студентів та молоді.

Відтак вважаємо за доцільне актуалізувати поєднання вивчення англійської мови у початковій школі з тематикою навчальної дисципліни з фізичної культури. Вважаємо що олімпійська освіта – є одним із дієвих та ефективних засобів міжпредметних зв'язків інтегрованого навчання у сучасній школі.

Зазначимо, що інтеграція змісту викладання англійської мови як навчального предмету практично не висвітлюється у літературі з теорії фізичного виховання. Водночас в низці науково-методичних праць, наприклад "Формування методики навчання іноземної мови в початковій школі" (автор С. Івашнова), "Методика преподавания иностранных языков" (автор М.В. Ляховицкий), "Ефективні прийоми навчання. – English" (автор Л. Вороніна) та інших зазначається, що використання міжпредметних зв'язків може забезпечити основу для розвитку англійського мовлення через засоби уроків фізичного виховання і навпаки – використати приклади з теорії фізичного виховання як вправи для розвитку іноземного мовлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над особливостями використання засобів олімпійської освіти працювали вітчизняні і закордонні науковці. При цьому варто відзначити зокрема наукові публікації, монографії, дослідницькі статті: В.М. Єрмолової, М.М. Булатової, В. М. Платонова, Н.В. Москаленко, О.М. Вацеби, О.А. Томенка, В.П. Юхимук K. Diem, D. Binder, O. Szyciczek та ін.

Підкреслимо, що в зарубіжній науково-методичній літературі нагромаджено чималий досвід вдосконалення процесу фізичного виховання за допомогою збільшення навантаження у вивченні не лише фізичних вправ, а й англійської мови (Белл і Девід Лоренці (2004), Кланска та Барбара Л. Груска (2005), М. Манчинський (2007), Г. Ротман (2007), Корал (2013)), але достатньої інформації для учителя початкової школи щодо поєднання цих двох дисциплін бракує.

Таким чином, вважаємо що вивчення специфіки організації та особливостей впровадження елементів олімпійської освіти дітей серед молодшого шкільного віку стане неабияким підґрунтям для подальшого удосконалення системи олімпійської освіти та подальшого розвитку виховних та навчальних програм у початковій школі.

Метою роботи було вивчити та проаналізувати особливості використання та впровадження засобів олімпійської освіти на уроках англійської мови, зокрема серед учнів початкової школи м. Перечин Закарпатської області.

Для виконання поставленої мети нами виконано такі **завдання**:

1. Проаналізувати роль та значення навчальних предметів "Англійська мова" та "Фізичне виховання" для учнів початкової школи.

2. Визначити основні форми та засоби олімпійської освіти та можливості їх використання на уроках англійської мови під час реалізації міжпредметних зв'язків у навчальному процесі в початковій школі.

3. Виявити специфіку та ефективність використання засобів олімпійської освіти на уроках англійської мови для учнів 1-4 класів ЗОШ м. Перечин Закарпатської області.

4. Підготувати методичні рекомендації для вчителів фізичної культури та англійської мови, директорів загальноосвітніх навчальних закладів, щодо можливостей впровадження елементів олімпійської освіти на уроках англійської мови в системі навчання та виховання учнів початкової школи.

Об'єктом дослідження є олімпійська освіта в системі навчання та виховання учнів початкової школи.

Предметом дослідження слугували засоби олімпійської освіти на уроках англійської мови як елемент реалізації міжпредметних зв'язків в загальній організації навчального процесу школярів молодших класів.

Методи дослідження. Для повного і об'єктивного висвітлення теми автором використовувалося ряд методів, таких як теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел; методи опитування та інтерв'ювання; педагогічні спостереження; системно-структурний аналіз.

Організація дослідження. Дослідження здійснено на базі Перечинської ЗОШ I – III ступенів міста Перечин Закарпатської області. Перечинська загальноосвітня школа I-III ступенів розташована в центрі міста Перечина. Ця школа є однією з кращих в районі й має цікаву історію й давні педагогічні традиції.

Сьогодні в школі працює 68 учителів та навчається 655 учнів, з них – 168 молодших школярів.

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному дослідженні специфіки введення олімпійської освіти у межах вивчення англійської мови у шкільному навчальному процесі молодших школярів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метою олімпійської освіти є широке ставлення спорту на служіння гармонійному розвитку людини, насамперед дитини, для сприяння створення мирного суспільства, яке б піклувалося про збереження людської гідності.

Виникають питання, в рамках яких навчальних предметів повинна здійснюватись олімпійська освіта школярів? Учителі якого фаху відповідають за викладання олімпійських знань?

Аналіз практики викладання олімпійських знань у країнах ближнього та дальнього зарубіжжя свідчить про те, що цей процес реалізується двома моделями: безпосередньою, що здійснюється у рамках теоретичного розділу шкільної програми з предмета "Фізична культура", та контекстною – у процесі викладання різних навчальних предметів.

Пропонуємо варіант інтеграції олімпійської освіти у навчально-виховний процес через використання міжпредметного контексту, який не змінює природної структури шкільних навчальних програм (приклад такої інтеграції в англійську мову наведено в одному з розділів нашої роботи).

Ефективним та цікавим для дітей, на нашу думку, було б ненав'язливе введення елементів олімпійської освіти на уроках англійської мови. Одним із таких методів є поступове вивчення слів англійською мовою напрямку олімпійської тематики, для прикладу вивчення олімпійської символіки. Зокрема, під час проведення уроку англійської мови дітям 1-2 класів було запропоновано перекласти назви кольорів на англійську мову: синій – blue, чорний – black, червоний – red, жовтий – yellow, зелений – green. Учням 3-4 класів було запропоновано перекласти назви континентів: Європа – Europe, Африка – Africa, Америка – America, Азія – Asia, Австралія – Australia.

При цьому зауважимо, що основними формами та засобами олімпійської освіти, які можливо ефективно використовувати на уроках англійської мови під час реалізації міжпредметних зв'язків у навчальному процесі в початковій школі є: олімпійські вікторини, навчальні кросворди, навчальні вправи, рисунки, зображення спортивного приладдя, фотографії з Олімпійських ігор, елементи загально розвиваючих вправ, навчально-розвиваюча гра "Олімпійська висота", які допомагають учням краще засвоювати навчальний матеріал з предмету "Іноземна мова (англійська)".

Саме такі приклади виявилися ефективними на уроках англійської мови для учнів 1-4 класів ЗОШ м. Перечин Закарпатської області під час використання засобів олімпійської освіти.

Під час педагогічного експерименту щодо впровадження заходів олімпійської освіти на уроках англійської мови у початковій школі нами було проведено анкетування учнів 2-4 класів Перечинської загальноосвітньої школи I-III ступенів.

У ході анкетування було визначено, що більшість дітей (75%), з них 80% хлопців та 70% дівчат, правильно відповіли на запропоновані питання. Це дозволяє зробити висновок, що засоби олімпійської освіти є цікавими для дітей у рамках вивчення англійської мови, допомагають їм вивчати іноземну мову, та, в той же час, розвивати свої знання про олімпійський рух.

Проаналізувавши ставлення молодших школярів до форм та засобів олімпійської освіти під час викладання предмету "Іноземна мова (англійська)" варто відзначити, що опитані діти дуже задоволені новими заходами, значно уважніше ставляться до навчального матеріалу, проявляють високий рівень зацікавленості, дисциплінованості, сумлінності. Подібне ставлення ми виявили й серед вчителів-предметників.

Зауважимо, що вивчення специфіки використання засобів олімпійської освіти на уроках англійської мови у початковій школі на прикладі ЗОШ м. Перечина Закарпатської області стане неабияким підґрунтям для подальшого удосконалення системи олімпійської освіти школярів, подальшому розвитку міжпредметних зв'язків, а також сприятиме ефективній новаторській діяльності вчителів фізичної культури та англійської мови, директорів загальноосвітніх навчальних закладів, учителів-методистів, працівникам інститутів післядипломної педагогічної освіти в питаннях впровадження елементів олімпійської освіти на уроках іноземної мови в системі навчання та виховання учнів початкової школи.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі

1. Аналіз літературних джерел з теорії та методики викладання у загальноосвітній школі, а також передового педагогічного досвіду засвідчує, що навчальні предмети "Англійська мова" та "Фізичне виховання" набувають у сучасній школі все більшого значення. При цьому використання принципів міжпредметних зв'язків істотним чином сприяє органічному поєднанню вивчення англійської мови у початковій школі з тематикою навчальної дисципліни з фізичної культури та олімпійського спорту.

Незважаючи на чималий нагромаджений практичний досвід використання між предметних зв'язків у навчанні та вихованні молодших школярів, в сучасній загальноосвітній школі бракує методичних матеріалів щодо особливостей використання засобів олімпійської освіти на уроках англійської мови в початковій школі.

2. Інтеграція змісту викладання англійської мови як навчального предмету практично не висвітлюється у літературі з теорії фізичного виховання. Водночас використання міжпредметних зв'язків може забезпечити основу для розвитку англійського мовлення через засоби уроків фізичного виховання і навпаки – використання прикладів з теорії фізичного виховання як вправ для розвитку іноземного мовлення.

3. Олімпійська освіта – є одним із дієвих та позитивних засобів в реалізації міжпредметних зв'язків інтегрованого навчання у сучасній школі. При цьому навчальний предмет "Фізичне виховання" може бути сприятливим чинником для вивчення англійської мови в школі, особливо для учнів молодших класів.

4. Основними формами та засобами олімпійської освіти, які можливо ефективно використовувати на уроках англійської мови під час реалізації міжпредметних зв'язків у навчальному процесі в початковій школі є: олімпійські вікторини, навчальні кросворди, навчальні вправи, рисунки, зображення спортивного приладдя, фотографії з Олімпійських ігор, елементи загально розвиваючих вправ, навчально-розвиваюча гра "Олімпійська висота", які допомагають учням краще засвоювати навчальний матеріал з предмету "Іноземна мова (англійська)".

Саме такі приклади виявилися ефективними на уроках англійської мови для учнів 1-4 класів ЗОШ м. Перечин Закарпатської області під час використання засобів олімпійської освіти.

5. Проаналізувавши ставлення молодших школярів до форм та заходів олімпійської освіти під час викладання предмету "Іноземна мова (англійська)" заходу варто відзначити, що опитані діти дуже задоволені новими заходами, значно уважніше ставляться до навчального матеріалу, проявляють високий рівень зацікавленості, дисциплінованості, сумлінності. Подібне ставленнями виявили й серед вчителів-предметників.

6. Вивчення специфіки використання засобів олімпійської освіти на уроках англійської мови у початковій школі на прикладі ЗОШ м. Перечина Закарпатської області стане неабияким підґрунтям для подальшого удосконалення системи олімпійської освіти школярів, подальшому розвитку між предметних зв'язків, а також сприятиме ефективній новаторській діяльності вчителів фізичної культури та англійської мови, директорів загальноосвітніх навчальних закладів, учителів-методистів, працівникам інститутів післядипломної педагогічної освіти в питаннях впровадження елементів олімпійської освіти на уроках іноземної мови в системі навчання та виховання учнів початкової школи.

Зауважимо також, що на подальших етапах проведення досліджень потрібно враховувати та вдосконалити, зокрема, інформаційне та методичне забезпечення, посилити методичну сторону організації та реалізації між предметних взаємозв'язків (підібрати новий та цікавий для дітей арсенал засобів розмаїтих у методичному плані), неухильного врахування вимог методики навчання іноземної мови молодших школярів, більш якісного інформування дирекції та педагогічного персоналу навчального закладу, батьків, районних методистів та ін.

Використані джерела

1. Англійська мова в початковій школі. – 2012. – № 8 (93). – С. 10-15.
2. Вацеба О. Формы олимпийского образования учеников общеобразовательных школ Украины / Оксана Вацеба, Вера Юхымук // XI Междунар. науч. конгр. "Современный олимпийский спорт и спорт для всех". – Минск, 2007. – С. 114–117.
3. Вацеба О. Актуальні питання олімпійської освіти у навчально-виховному процесі учнів загальноосвітніх шкіл України (на прикладі м. Львова) / О. Вацеба, В. Юхимук // Олімпійська освіта:

- виховання, здоровий спосіб життя, соціальна адаптація: Матеріали континент семінару. – К., 2007. – С.87–93.
4. Дубогай О.Д. Інтеграція пізнавальної і рухової діяльності в системі навчання і виховання школярів : метод. посіб. для вчителів почат. шк. та фіз. культури, студ. та батьків / О. Д. Дубогай. – К. : Оріяни, 2001. – 152 с.
  5. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта в загальноосвітніх навчальних закладах України / В. М. Єрмолова // Фізичне виховання в школі. – 2008. – № 2. – С. 46–49.
  6. За матеріалами сайту Перечинської ЗОШ I-III ступенів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://perechun_zosch.klasna.com/.
  7. Івашньова С. Формування методики навчання іноземної мови в початковій школі / С. Івашньова // Рідна школа. – 2006. – № 9.
  8. Савченко В. Олимпийское образование детей младшего школьного возраста / Виктор Савченко, Наталья Москаленко // Наука в олимп. спорте. – № 2. – 2007. – С. 96–99.
  9. Шиян Б.М., Вацеба О.М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті: навч. посіб. – Т. : Навчальна книга-Богдан, 2008. – 276 с.
  10. Юхимук В., Мандюк М. Ставлення учителів фізичного виховання до поширення знань олімпійської тематики серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів м. Львова // Слобожанський науково-спортивний вісник: Матеріали наук. конф. – Х., 2007. – №11. – С. 28–31.
  11. Яворський А.О. Артеківський Олімп: програма фізкульт.-оздоров. та спорт. роботи в МДЦ "Артек": інформ.-метод. зб. / А.О.Яворський, К.В. Колтунова. – АР Крим: МДЦ "Артек", 2008. – 51 с.
  12. Edukacja olimpijska w reformujacej sie szkole. – Warszawa, 2009. – 185 p.

Vatseba O., Hertsyk M., Ilkiv O., Keretsman T.

THE PECULIARITIES OF USING OLYMPIC EDUCATION AT ENGLISH LESSONS IN PRIMARY SCHOOL

The paper highlights the peculiarities of the use of Olympic education at English lessons in primary school.

Analysis of the literature on the theory and methodology of teaching in a secondary school. Also advanced pedagogical experience which shows, that "English" and "Physical Education" become increasingly important in modern school. Interdisciplinary connections can provide a basis for the development of British broadcasting through physical education lessons. Using examples from the theory of physical education as exercises would develop foreign broadcasting.

However, despite the considerable accumulated experience among the use of Object Relations in training and educating primary school children.

Olympic education in primary school education is an Object of the article. Olympic education facilities at English lessons as part of the implementation of interdisciplinary connections in the general educational process of primary school children – subject of the article.

Was carried out a survey of primary school pupils and secondary school teachers about their awareness of Olympic education in Ukraine. Based on this analysis features the introduction of elements of Olympic education time limit in learning English.

Recommendations for English teachers on the use of Olympic education at English lessons in primary school.

Key words: *Olympic education, English study, interdisciplinary communication, primary school.*

Стаття надійшла до редакції 06.09.2015 р.